

Examen VMBO-GL en TL 2019

muziek

tijdvak 1

donderdag 16 mei

9.00 - 11.00 uur

Vergeet niet je op te zetten!

Klik op 'Start' om te beginnen.

Start ▶

Tijdens het examen kun je de volgende knoppen gebruiken:

ingesproken tekst

regelen van het volume

uitleg van het programma

ga een pagina terug of verder

ga naar het begin of het einde van het examen

Voor het openen van bronnen gebruik je de volgende knoppen:

geluidsfragment

videofragment

Wanneer je een videofragment hebt geopend:

videofragment vergroten. Je kunt ook dubbelklikken op de video voor het vergroten.

videofragment verkleinen. Je kunt ook dubbelklikken op de video voor het verkleinen.

Hiernaast kun je testen of het geluid en het beeld goed functioneren.

Het examen bestaat uit acht blokken met in totaal 49 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 66 punten te behalen.
Voor elke vraag staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

- Blok 1 Miley Cyrus - Inspired
- Blok 2 Trombone Shorty - Do to me
- Blok 3 J.S. Bach - Sinfonia, BWV 29
- Blok 4 Omar Sosa - Fatiliku
- Blok 5 K. Jenkins - The Armed Man: A Mass for Peace
- Blok 6 Orgel Vreten - Kopna Kopna
- Blok 7 A.C. Gomes - Il Guarany, Ouverture
- Blok 8 Sjors van der Panne - Isabel

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Blok 1 Miley Cyrus - Inspired

Dit vragenblok gaat over de song *Inspired* van de Amerikaanse zangeres Miley Cyrus.

Het fragment is de intro.

(1p) Noem een verschil tussen wat de akoestische gitaar speelt en wat de overige instrumenten spelen. Laat de dynamiek buiten beschouwing.

I'm writing down my dreams
All I'd like to see
Starting with the bees
Or else they're gonna die

There will be no trees
Or air for us to breathe
I start feeling mad
But then I feel inspired

Het fragment is het begin van het couplet. De tekst is weergegeven.

(1p) Welk vormschema geeft de melodie van de zang het beste weer?

- A** a - a - a - b   a - a - a - b
B a - a - a - b   a - a - a - c
C a - b - b - c   a - b - b - c
D a - b - b - c   a - b - b - d

- 1 I know that sounds so strange
- 2 'Cause you've always felt so small
- 3 But no, you aren't at all
- 4 And I hope you feel inspired
- 5 Oh, I hope you feel inspired

Het fragment is het einde van het refrein. De tekst is weergegeven.

(2p) Op welke manier wordt regel 5 muzikaal benadrukt als je let op de zang? Geef twee antwoorden.

Het fragment is het slot van de song. Na enkele maten wordt de sfeer plotseling rustiger.

(1p) Waardoor ontstaat op dat moment die rustige sfeer?

door een verschil in

- A alleen dynamiek en klankkleur
- B alleen dynamiek en tempo
- C alleen klankkleur en tempo
- D dynamiek, klankkleur en tempo

Miley Cyrus trad op tijdens een benefietconcert voor slachtoffers van een terreuraanslag. In het videofragment zingt zij de tekst 'How can we escape all the fear and all the hate?' (Hoe kunnen we ontsnappen aan alle angst en haat?)

(2p) Op welke manier drukt de zangeres emotie uit als je let op haar stemgebruik?

Op welke twee manieren laat de zangeres emotie zien als je let op haar performance?

Blok 2 Trombone Shorty - Do to me

Dit vragenblok gaat over de song *Do to me* van Trombone Shorty.

Het fragment is het begin van de song. De partij van de trombone is weergegeven.

De trombone eindigt met een kenmerkende speeltechniek.

(1p) Geef de technische term voor de speeltechniek die met het golflijntje is aangegeven.

couplet 1

I know you came here to move
Showin' up tonight so the show improve
I know you feel so girl when you're feelin' the groove
I can show you how it's done
Now hold on, not so fast
You got to feel and make the fire last
You wanna feel it from me, I wanna feel it from you
I say what you gonna do?

refrein

What you gonna do to me

Van het fragment is de tekst van couplet 1 en de eerste regel van het refrein weergegeven.

(1p) Uit hoeveel maten bestaat het couplet?

- A uit zes maten
- B uit acht maten
- C uit tien maten
- D uit twaalf maten

Het fragment is het refrein.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft de blazerspartij in de begeleiding het beste weer als je let op maat 3 en 4?

A

B

C

D

Het fragment is een tussenstuk en bestaat uit twee gedeeltes van vier maten.

(2p) Noem twee verschillen tussen het eerste gedeelte en het tweede gedeelte. Ga in je antwoord uit van het tweede gedeelte.

In het fragment richten we ons op de begeleiding van de trombone-solo.

(1p) Geef in de uitwerkbijlage van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

bewering 1

In het fragment speelt een slaggitaar.

bewering 2

In het fragment worden alle onderdelen van het drumstel gebruikt.

Het fragment komt uit het einde van de song. De solo van de elektrische gitaar verandert naar het einde toe.

(2p) Noem twee veranderingen.

Het videofragment komt uit een live-uitvoering van de song. De zanger wil dat het publiek meezingt.

(2p) Op welke manier kun je dat horen? Op welke manier kun je dat zien?

Blok 3 J.S. Bach - Sinfonia, BWV 29

Dit vragenblok gaat over het openingsdeel van een cantate van Johann Sebastian Bach (1685-1750).

De vragen 13 en 14 gaan over hetzelfde videofragment.

Het videofragment is het begin van het werk.

(1p) Wat is het tempo, en wat is de maatsoort?

tempo   maatsoort

- A adagio   tweedelig
- B adagio   driedelig
- C andante   tweedelig
- D andante   driedelig
- E allegro   tweedelig
- F allegro   driedelig

Een cantate is een religieus/godsdienstig muziekwerk en wordt daarom meestal uitgevoerd in een kerk.

(1p) Noem nog een reden waarom de cantate uit het videofragment meestal in een kerk moet worden uitgevoerd als je let op de instrumentatie.

afbeelding 1

Nederlandse Bachvereniging, allofbach.com

afbeelding 2

Nederlandse Bachvereniging, allofbach.com

De muzikanten proberen het werk net zo uit te voeren als in de tijd van de componist. Zo spelen ze bijvoorbeeld op instrumenten uit die tijd.

(2p) Noem een verschil tussen de trompet op afbeelding 1 en de moderne trompet.

Noem een verschil tussen de hobo op afbeelding 2 en de moderne hobo.

Een antwoord als 'Het instrument ziet er anders uit' is niet voldoende.

Het videofragment duurt acht maten. De baspartij wordt met de voeten gespeeld.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft het ritme van de baspartij van maat 1 t/m 4 en maat 5 t/m 8 juist weer?

maat 1 t/m 4

maat 5 t/m 8

A			
B			
C			
D			

De vragen 17 en 18 gaan over hetzelfde videofragment.

Je zou kunnen zeggen dat deze kerkmuziek een opgewekt karakter heeft.

(2p) Waaraan is dat te horen? Geef twee antwoorden.

Als de muzikanten klaar zijn met spelen, houdt de dirigent zijn arm nog omhoog.

(1p) Waarom doet de dirigent dat?

Blok 4 Omar Sosa - Fatiliku

Dit vragenblok gaat over de song *Fatiliku*, die wordt uitgevoerd door muzikanten uit Cuba, Senegal en Venezuela.

Het videofragment is het begin van de song. In het videofragment speelt de kora (een Afrikaans snaarinstrument) de baspartij.

(1p) Welke technische term past het beste bij de partij van de kora?

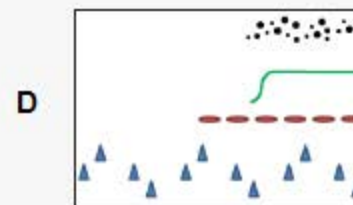
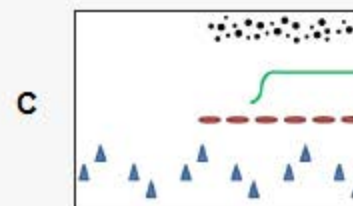
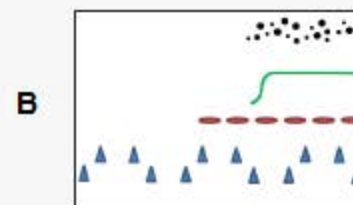
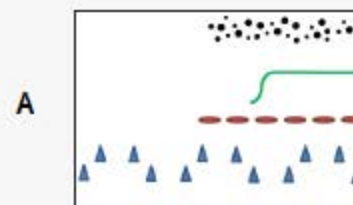
- A fill
- B ostinato
- C sequens
- D thema

Het videofragment is het begin van de song.

(1p) Welke grafische notatie geeft de muziek het beste weer?

De vragen 21 en 22 gaan over hetzelfde videofragment.

De regisseur/maker van de videoclip kent het nummer goed.

(1p) Waaruit blijkt dat?

In het videofragment spelen muzikanten uit Cuba, Senegal en Venezuela. Deze muziek is geschikt om op te bewegen.

(2p) Noem twee kenmerken van de muziek waardoor deze geschikt is om op te bewegen.

In het videofragment zie je de slagwerker twee instrumenten bespelen.

(2p) Welke twee instrumenten zijn dat?

In de song speelt de kora een belangrijke rol. In het videofragment is de kora te zien.

(1p) Met welk westers instrument is de kora het beste te vergelijken?

Blok 5 K. Jenkins - The Armed Man: A Mass for Peace

Dit vragenblok gaat over deel 1 (*The Armed Man*) en deel 12 (*Benedictus*) uit een groot werk van componist Karl Jenkins (geboren in 1944). *The Armed Man* kun je vertalen als 'De bewapende man'. *A Mass for Peace* betekent 'Een mis voor vrede'.

Het fragment is het begin van deel 1. De componist wil een dreigende sfeer weergeven.

(2p) Noem twee manieren waarop de componist deze dreigende sfeer weergeeft.

Tijdens de live-uitvoering van het werk zijn videobeelden geprojecteerd. Sommige mensen vinden dit een goede toevoeging aan het concert, andere mensen juist niet.

(2p) Geef voor beide meningen een verklaring.

De vragen 27 en 28 gaan over hetzelfde fragment.

Deel 1 van het werk is ontleend aan een middeleeuws lied. Het begin van de melodie van dit lied is weergegeven.

1 2 3 4 5
6 7 8 9 10 11

(1p) Vanaf welke maat wijkt de melodie van het fragment af van het notenvoorbeeld?

(1p) Welke stemsoorten zingen in het fragment?

- A sopraan en alt
- B sopraan en bas
- C alt en bas

Fragment 1 en fragment 2 zijn het begin van verschillende versies van deel 12 (*Benedictus*).

(2p) Noem één verschil tussen fragment 1 en fragment 2 als je let op de instrumentatie. Ga in je antwoord uit van fragment 2.

Noem één verschil tussen fragment 1 en fragment 2 als je let op de toonhoogte. Ga in je antwoord uit van fragment 2.

In het werk gaat het over oorlog en vrede. In het videofragment zingt het koor de vreugdekreet Hosanna.

(2p) Noem twee manieren waarop de vreugdekreet Hosanna muzikaal benadrukt wordt.

Blok 6 Orgel Vreten - Kopna Kopna

Dit vragenblok gaat over het instrumentale nummer *Kopna Kopna* van de Nederlandse band Orgel Vreten.

De vragen 31 en 32 gaan over hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van het nummer. De baspartij speelt steeds hetzelfde motief.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft het basmotief juist weer?

Vanaf maat 5 speelt een slaginstrument steeds net na de eerste tel.

(1p) Welk slaginstrument is dat?

A

B

C

D

Het fragment is het vervolg op de intro.

(1p) Welk schema geeft het fragment het beste weer?

- A a - a' - a - a'
- B a - a' - b - b'
- C a - b - a - b
- D a - b - a' - b'

In het fragment speelt het orgel een improvisatie. In het midden van het beeld loopt een tijdcode mee.

(1p) Vanaf welke tijdcode bestaat de improvisatie vooral uit akkoorden?

Het fragment duurt acht maten.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft het ritme van de blazers in maat 1 t/m 4 juist weer?
Welk notenvoorbeeld geeft het ritme van de blazers in maat 5 t/m 8 juist weer?

maat 1 t/m 4

1

2

maat 5 t/m 8

1

2

In het fragment wordt naar het thema toegewerkt.

(1p) Welke twee begrippen zijn van toepassing op het fragment net voor de inzet van het thema? Zet deze twee begrippen in de juiste volgorde.

Kies uit:

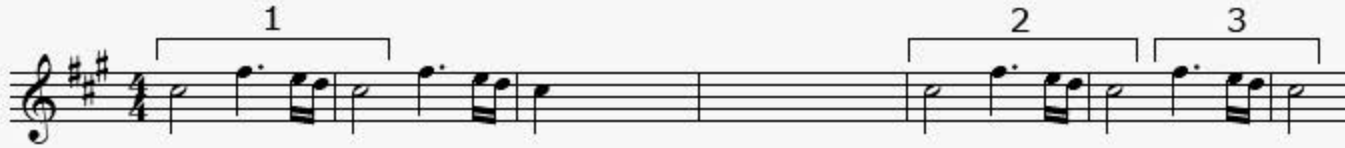
- fade-out
- fill
- imitatie
- maatwisseling

Blok 7 A.C. Gomes - Il Guarany, Ouverture

Dit vragenblok gaat over de ouverture (openingsmuziek) van de opera *Il Guarany* van de Braziliaanse componist Antonio Carlos Gomes (1836-1896).

Het fragment is het begin. Het notenvoorbeeld is gedeeltelijk weergegeven.

The musical notation shows a single staff in 4/4 time with a key signature of two sharps (D major). The first measure contains a quarter note D and a dotted quarter note E, with a bracket labeled '1' above it. The second measure contains a quarter note D and a dotted quarter note E, with a bracket labeled '2' above it. The third measure contains a quarter note D and a dotted quarter note E, with a bracket labeled '3' above it.

(2p) Noem één verschil tussen het gedeelte onder haak 1 en haak 2. Ga in je antwoord uit van haak 2.

**Noem één verschil tussen het gedeelte onder haak 2 en haak 3. Ga in je antwoord uit van haak 3.
Laat de lengte buiten beschouwing.**

In het fragment spelen twee blaasinstrumenten unisono.

(1p) Welke twee blaasinstrumenten zijn dat?

- A hobo en klarinet
- B hobo en fagot
- C klarinet en fagot

In het fragment spelen alle strijkinstrumenten.

**(1p) Spelen de lage strijkinstrumenten steeds een variatie of steeds een herhaling?
Spelen de hoge strijkinstrumenten steeds een variatie of steeds een herhaling?**

lage strijkinstrumenten   hoge strijkinstrumenten

A	herhaling	herhaling
B	herhaling	variatie
C	variatie	herhaling
D	variatie	variatie

(2p) Bedenk eerst één woord dat jij bij het fragment vindt passen. Geef daarna aan waarom je dat woord kiest aan de hand van twee verschillende muzikale middelen.

Kies bij de muzikale middelen uit:

- articulatie
- dynamiek
- klankkleur
- tempo

In het fragment spelen koperen blaasinstrumenten twee keer een korte melodie. De melodie van de eerste keer is weergegeven. De noten zijn genummerd.

1 2 3 4 5 6 7

(1p) Bij welk cijfer is de tweede keer de toonhoogte anders?

Aan het eind van het fragment speelt het hele orkest hetzelfde ritme.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft het ritme van de laatste maten het beste weer?

Blok 8 Sjors van der Panne - Isabel

Dit vragenblok gaat over de song *Isabel* van Sjors van der Panne. Er wordt in dit vragenblok gebruikgemaakt van de cd-versie van de song én van de versie die bij de videoclip hoort.

Het fragment is de intro van de song.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft het pianomotief juist weer?

A

B

C

D

- 1 Isabel, er werd op jou gewacht,
- 2 we wisten al dat jij bij ons zou komen
- 3 Nu lig je daar, je bent zo klein en zacht,
- 4 met je ogen dicht lig je nog stil te dromen

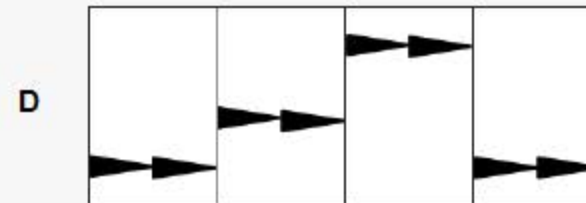
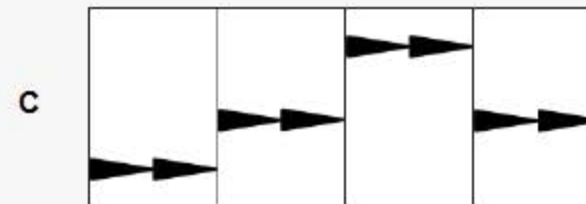
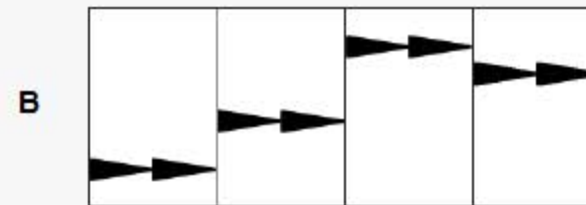
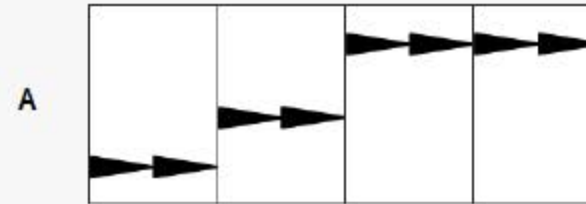
Het fragment is het begin van couplet 1. De tekst is weergegeven.
Elke regel begint met een opmaat.

(2p) Geef in het schema in de uitwerkbijlage van elke regel met een kruisje aan of deze begint met een opmaat van één achtste noot, of een opmaat van twee zestiende noten.

Het fragment duurt vier maten.

(1p) Welke grafische notatie geeft de gitaarpartij het beste weer als je let op de laagste tonen?

Isabel, er werd op jou gewacht,
er wachten zoveel vrienden en vriendinnen
En later komt er een die naar jou lacht,
die je hand pakt en voor altijd wil beminnen

In deze jaren is er vraag naar een heldin,
die de onrust stopt en de storm kan laten keren
Ben je de weg kwijt? Ga maar terug naar het begin,
het komt wel goed zolang je blijft proberen

Van het fragment is de tekst weergegeven.
Je kunt het fragment verdelen in twee gedeeltes.

(1p) Noem een verschil tussen het eerste gedeelte en het tweede gedeelte. Ga in je antwoord uit van het tweede gedeelte. Een antwoord als 'De melodie is anders' is niet voldoende.

In het videofragment komt een instrument in beeld.

(1p) Welk instrument is dat? Speelt dit instrument een tegenmelodie of de tweede stem?

- A cello   tegenmelodie
- B cello   tweede stem
- C contrabas   tegenmelodie
- D contrabas   tweede stem

Fragment 1 is een instrumentaal gedeelte uit de cd-versie. Fragment 2 is een instrumentaal gedeelte uit de versie die bij de videoclip hoort.

(1p) Noem twee verschillen tussen fragment 1 en fragment 2. Ga in je antwoord uit van fragment 2.

In de videoclip staat een gevoel van liefde en geluk centraal.

**(2p) Op welke manier is dit gevoel te zien in het videofragment?
Geef twee antwoorden.**

Dit was de laatste vraag van het examen.

Klik op of onder in het scherm als je de vragen nog eens wilt langslopen.

Klik op de knop 'Stoppen' als je klaar bent.

Bronvermelding

De in dit examen gebruikte bronnen zijn vermeld in het examen zelf en/of in het correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

Einde